

EUROOPA KOMISJON

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid

Suunised liikmesriikidele
tühistatud, sissenõutud ja sissenõutavate summade kohta
ning summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada

2018. aasta muudetud versioon

VASTUTUSE VÄLISTAMINE. Käesoleva dokumendi on koostanud komisjoni talitused. Selles sätestatakse kohaldatava ELi õiguse alusel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (välja arvatud Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD)) seire, kontrolli või rakendamisega seotud isikutele ja asutustele tehnilised juhised ELi eeskirjade tõlgendamiseks ja kohaldamiseks kõnealuses valdkonnas. Dokumendi eesmärk on pakkuda osutatud eeskirjade kohta komisjoni talituste selgitusi ja tõlgendusi, et hõlbustada programmide elluviimist ja edendada häid tavaid. Need suunised ei piira Euroopa Kohtu, Üldkohtu ega komisjoni otsuste tõlgendamist.

Sisukord

1.	TAUST	5
1.1.	Viited õigusaktidele.....	5
1.2.	Suuniste eesmärk.....	5
1.3.	Peamised erinevused ajavahemikuga 2007–2013 võrreldes	6
2.	TÜHISTAMISE JA SISSENÕUDMISE ERINEVUS	6
3.	LIIKMESRIIKIDE KOHUSTUS ENNETADA, AVASTADA JA KÕRVALDADA ÕIGUSNORMIDE RIKKUMISI, SH PETTUSI	7
3.1.	Finantskorrektsioonide rakendamine	8
3.2.	Avaliku sektori toetuse tühistamine	10
3.3.	Summad, mida ei ole võimalik tagasi saada	10
3.4.	Avalikustamine raamatupidamise aastaaruannetes	10
4.	TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA JOOKSUL TÜHISTATUD JA SISSENÕUTUD SUMMADE KOHTA (2. LIIDE).....	11
4.1.	2. liite A- ja B-veeru selgitused.....	11
4.1.1.	A-veerg	11
4.1.2.	B-veerg	12
4.2.	2. liite C- ja D-veeru selgitused.....	12
4.2.1.	C-veerg	12
4.2.2.	D-veerg.....	12
5.	TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA JOOKSUL ÜHISSÄTETE MÄÄRUSE ARTIKLI 71 (TEGEVUSTE KESTVUS) KOHALELT SISSENÕUTUD SUMMADE KOHTA (4. LIIDE).....	12
6.	TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA LÕPU SEISUGA SISSENÕUTAVATE SUMMADE KOHTA (3. LIIDE)	13
6.1.	3. liite A-veeru selgitused.....	13
6.2.	3. liite B-veeru selgitused.....	14
7.	TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA LÕPU SEISUGA NENDE SUMMADE KOHTA, MIDA EI OLE VÕIMALIK TAGASI SAADA (5. LIIDE).....	14
8.	NÕUANDED RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEKS ..	15
8.1.	Üldine teave.....	15
8.1.1.	Prioriteedi tasandil esitatav teave	15
8.1.2.	Nõutav vorming.....	15
8.1.3.	Euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide puhul kasutatav vahetuskurss	15
8.1.4.	Parandused, mis ei ole seotud õigusnormide rikkumistega.....	15
8.1.5.	Aruandeaastal tühistatud, sissenõutavate ja sissenõutud summade jaotus vastavate kulude deklareerimise aruandeaasta järgi (2., 3. ja 4. liide).....	16

8.1.6.	Auditeeriv asutuse poolt ühissätete määruse artikli 127 lõike 1 kohaselt läbiviidud tegevuste auditeerimise tulemusena korrigeeritud summade avalikustamine.....	16
8.1.7.	Kogusumma ja avaliku sektori summad	16
8.1.8.	Viivis	16
8.2.	Aruandeaastal esitatud maksetaotlustega seotud summade mahaarvamine raamatupidamise aastaaruannetest	17
8.3.	Nende summade tühistamine, mille puhul tuvastati õigusnormide rikkumine pärast raamatupidamise aastaaruannete esitamist.....	17
8.4.	Nende summade sissenõudmine, mille puhul tuvastati õigusnormide rikkumine pärast raamatupidamise aastaaruannete esitamist.....	18
9.	KINDLAKSMÄÄRAMINE, KAS LIIKMESRIIGID PEAVAD HÜVITAMA SUMMAD, MIDA EI OLE VÕIMALIK TAGASI SAADA	19
10.	FONDIDEST JA EMKFIST TOETUSENA SAADUD KUNI 250 EURO SUURUSED SUMMAD, MIDA LIIKMESRIIK OTSUSTAB MITTE SISSE NÕUDA	20
11.	KOKKUVÕTLIK SELGITUS, KUIDAS KÄSITLEDA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNETES TUVASTATUD ÕIGUSNORMIDE RIKKUMISI.....	20

LÜHENDITE JA LÜHINIMETUSTE LOETELU

AA	auditeeriv asutus
SA	sertifitseerimisasutus
Komisjoni delegeeritud määrus	komisjoni 29. jaanuari 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/568, mis käsitleb tingimusi ja menetlusi, mille alusel tehakse kindlaks, kas liikmesriigid peavad tagasi maksma summad, mida ei ole võimalik sisse nõuda
Ühissätete määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, mida on muudetud määrusega (EL, Euratom) 2018/1046
Komisjoni rakendusmäärus	komisjoni 22. septembri 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1011/2014
EMKF	Euroopa Merendus- ja Kalandusfond
Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid	ESIF tähistab kõiki Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kõikidele fondidele, v.a. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD).
ETK	Euroopa territoriaalse koostöö määrus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1299/2013)
Finantsmäärus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid
VA	vahendusasutus
KA	korraldusasutus
JKS	juhtimis- ja kontrollisüsteem
RTER	summaarne jääkveamäär (mille auditeeriv asutus arvutab auditeeritud tehingute valimi alusel pärast selliste üksikute ja ekstrapoleeritud finantskorrektsioonide mahaarvamist, mida liikmesriik on rakendanud seoses auditeeriva asutuse avastatud vigadega enne raamatupidamise aastaaruande esitamist)
NTA	noorte tööhõive algatus

1. TAUST

1.1. Viited õigusaktidele

Määrus	Artiklid
Määrus (EL) nr 1303/2013, mida on muudetud määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 Ühissätete määrus (edaspidi „ühissätete määrus“)	Artikli 72 punkt h – juhtimis- ja kontrollisüsteem Artikli 122 lõige 2 – summad, mida ei ole võimalik tagasi saada ja mille liikmesriigid peavad hüvitama Artikli 126 punkt b ja artikli 137 lõige 1 – sertifitseerimisasutuse koostatud raamatupidamise aastaaruanded Artiklid 137–139 – raamatupidamisarvestuse ettevalmistamine, esitamine ja heakskiitmine Artikli 143 lõige 2 – finantskorrektsioonid
Komisjoni 22. septembri 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1011/2014 (edaspidi „komisjoni rakendusmäärus“)	Artikkel 7 ja VII lisa – raamatupidamise aastaaruande vorm
Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2016/568, mis käsitleb tingimusi ja menetlusi, mille alusel tehakse kindlaks, kas liikmesriigid peavad tagasi maksuma summad, mida ei ole võimalik sisse nõuda (edaspidi „komisjoni delegeeritud määrus“)	

1.2. Suuniste eesmärk

Käesolevate suuniste eesmärk on anda

- juhiseid komisjonile teabe esitamiseks tühistatud, sissenõutud ja sissenõutavate summade ning nende summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada, kasutades komisjoni rakendusmääruse VII lisa 2., 3., 4. ja 5. liite vormide tabeleid elektroonilises teabevahetussüsteemis SFC2014 (edaspidi osutab sõna „liide“ alati komisjoni rakendusmääruse VII lisas esitatud raamatupidamise aastaaruande vormi liidetele);
- selgitusi tühistamise ja sissenõudmise erinevuse kohta;
- juhiseid menetluse kohta, mille abil liikmesriik saab esitada komisjonile taotluse, et summat, mida ei ole võimalik tagasi saada ja mis on varem lisatud raamatupidamise aastaaruannetesse, ei tohiks liidu eelarvesse tagasi maksta, kui

liikmesriik on enda hinnangul ammendanud kõik riigiasutuste ja õigusraamistiku kaudu saadaval olevad sissenõudmisvõimalused.

1.3. Peamised erinevused ajavahemikuga 2007–2013 võrreldes

Teema/menetlus	2014–2020	2007–2013
Kinnitamine, et kulud vastavad kohaldatavale õigusele	Ühissätete määruse artikli 126 punkti b kohaselt kinnitab sertifitseerimisasutus kord aastas raamatupidamise aastaaruannetes, et kulud vastavad kohaldatavale õigusele.	Määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 61 kohaselt kinnitab sertifitseerimisasutus igas maksetaotluses kulude vastavuse ühenduse ja riigisisestele eeskirjadele.
Aruannete esitamise tähtajad	Enne N aasta 15. veebruari esitatavad raamatupidamise aastaaruanded peavad sisaldama teavet tühistatud, sissenõutud ja sissenõutavate summade kohta ning nende summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada, nagu on sätestatud ühissätete määruse artiklis 137.	Tühistatud, tagasinõutud ja tagasinõutavate summadest ning summadest, mida ei ole võimalik tagasi saada, tuleb teatada N aasta 31. märtsiks.
Menetlus komisjonile taotluse esitamiseks, et liikmesriik ei peaks hüvitama fondidest ja EMKFist toetusena saadud üle 250 euro suurust summat, mida ei ole võimalik tagasi saada	Komisjoni delegeeritud määruses sätestatud raamatupidamise aastaaruande esitamise paralleelne menetlus: kui liikmesriigi hinnangul ei tohiks kinnitatud raamatupidamise aastaaruannetesse varem lisatud summat, mida ei ole võimalik tagasi saada, liidu eelarvesse tagasi maksta, esitab sertifitseerimisasutus selle kohta komisjonile eraldi taotluse.	Taotlus tuleb esitada N aasta 31. märtsiks. Summadele, mida ei ole võimalik tagasi saada, ei ole piirmäära kehtestatud.
Otsus mitte tagasi nõuda fondidest ja EMKFist toetusena saadud alla 250 euro suuruseid summasid (vähesed tähtsusega summad)	Liikmesriik võib otsustada, et toetusesaajalt ei nõuta tagasi fondidest ning EMKFist toetusena saadud kuni 250 euro suurust summat (intressideta). Selliseid summasid ei ole vaja liidu eelarvesse tagasi maksta.	2007.–2013. aasta eeskirjad ei sisaldanud sätteid fondidest ja EMKFist toetusena saadud alla 250 euro suuruste vähesed tähtsusega summade kohta.

2. TÜHISTAMISE JA SISSENÕUDMISE ERINEVUS

Vastavalt ühissätete määruse artiklile 122 on liikmesriigid kohustatud kõrvaldama õigusnormide rikkumised ning nõudma sisse põhjendamatult makstud summad. Liikmesriikidel on kaks võimalust:

1) tühistamine: eeskirjadevastaste kulude summa tühistatakse programmis kohe, kui see on tuvastatud, arvates selle maha järgmisest komisjonile esitatavast vahemaksetaotlusest, vabastades seeläbi ELi rahalised vahendid, et neid saaks kasutada muude meetmete jaoks;

2) sissenõudmine: kulud jäetakse programmi seniks, kuni on selgunud toetusesaajatelt põhjendamatult makstud toetuse sissenõudmise menetluse tulemus, ning arvavad selle maha järgmisest komisjonile esitatavast vahemaksetaotlusest alles siis, kui summa on tagastatud. Raamatupidamise aastaaruande esitamisel tuleks jooksva aruandeaasta kulusid ja eelmistel aruandeaastatel juba kinnitatud kulusid siiski erinevalt käsitleda (vt selle kohta üksikasjalikumalt punkt 3.1).

Peale selle tuleks seoses jooksva aruandeaastal deklareeritud kuludega märkida, et (nagu on märgitud määruse (EL) 2016/568 põhjenduses 3) enne kinnitatud raamatupidamise aastaaruande esitamist tehtud mahaarvamist ei saa käsitada sissenõudmisena, kui mahaarvamine on seotud kuludega, mis on kantud selle aruandeaasta vahemaksetaotluse (sh lõplikku vahemaksetaotluse), mille kohta aastaaruanne koostatakse. Selliseid summasid näidatakse raamatupidamise aastaaruandes ainult tühistatud summadena 2. liites (kui mahaarvamine tehti hiljemalt lõplikus maksetaotluses) või kajastatakse 8. liites (kui mahaarvamine tehakse otse raamatupidamise aastaaruandes). See kehtib ka juhul, kui mahaarvamine tehti pärast riiklikku sissenõudmismenetlust.

Kummalgi variandil (tühistamine või tagasinõudmine) on omad eelised, puudused ja mõju, mida liikmesriikidel palutakse arvesse võtta. Eeskirjadevastaste kulude viivitamatu tühistamise järel vabaneb ELi rahalistes vahendites kohe vastav summa kasutamiseks muudeks tegevusteks, kuid liikmesriik võtab oma riigieelarves riski, et ta ei suuda toetusesaajalt riiklikest vahenditest põhjendamatult makstud summasid sisse nõuda. Tühistamise edasilükkamine kuni toetusesaajalt tagasimakse laekumiseni jätab vähem aega ELi rahaliste vahendite kasutamiseks muudeks rahastamiskõlblikeks tegevusteks, kuid kaitseb liikmesriiki rahaliselt, kui ta ei suuda pärast kõigi riigiasutuste ja õigusraamistiku kaudu saadaval olevate sissenõudmisvõimaluste kasutamist toetust toetusesaajalt sisse nõuda.

Konkreetselt aruandeaasta kaks koondsummat, mis väljendavad tühistamisi ja sisse nõudmisi, peaksid olema üksteist välistavad: kuigi pärast tühistamist nõuab liikmesriik üldjuhul toetusesaajalt talle põhjendamatult makstud toetuse või toetuse osa (sh vahemaksetaotluses tühistatud või raamatupidamise aastaaruandest kõnealusel aruandeaastal maha arvatud summad) tagasi, ei tohiks seda tagasinõudmist siiski uuesti kirjendada sissenõutud summade all, kuna see põhjustaks kattumise ja teatatud summade topeltarvestuse. Pärast tühistamist on eeskirjadevastaselt makstud summa sissenõudmine toetusesaajalt riigi ülesanne.

Kui eeskirjadevastased kulud jäetakse programmi, oodates varasematesse kinnitatud raamatupidamise aastaaruannetes kantud kulude sissenõudmise menetluse tulemust, võtavad programmis osalevad ametiasutused siseriikliku õiguse alusel meetmeid põhjendamatult makstud summade tulemuslikuks sissenõudmiseks toetusesaajalt. Sissenõudmine toetusesaajalt on võimalik järgmiselt (sh mõlemaid variante kombineerides):

- toetusesaaja maksab programmis osalevatele asutustele tagasi põhjendamatult saadud summa või
- tehakse tasaarvestus, mille puhul arvatakse sissenõutav summa maha toetusesaajale tehtavast edasisest maksest.

3. LIIKMESRIIKIDE KOHUSTUS ENNETADA, AVASTADA JA KÕRVALDADA ÕIGUSNORMIDE RIKKUMISI, SH PETTUSI

Kooskõlas ühissätete määruse artikli 72 punktis h ning artikli 122 lõikes 2 kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide üldiste põhimõtetega vastutavad liikmesriigid meetmete eest,

mille eesmärk on ennetada, avastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi, sh pettusi, ning nõuda tagasi põhjendamatult makstud summad koos viivistega.

Ühissätete määruses on eeskirjade eiramine määratletud järgmiselt:

- „eeskirjade eiramine“ on artikli 2 punktis 36 määratletud kui liidu õiguse või selle kohaldamisega seotud liikmesriigi õiguse rikkumine, mis tuleneb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisega seotud ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada liidu eelarvet põhjendamata kuluartikli liidu eelarvest debiteerimise tõttu;
- „süsteemiline eeskirjade eiramine“ on artikli 2 punktis 38 määratletud kui eeskirjade eiramine, mis võib olla korduvat laadi, ja mis võib suure tõenäosusega toimuda sarnast liiki tegevuste puhul, tuleneb suurtest puudustest juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusas toimimises, sealhulgas ühissätete määruse ja fondispetsiifiliste eeskirjade kohaste asjakohaste menetluste loomata jätmisest.

Ühissätete määruse artikli 126 punkt c on sätestatud, et sertifitseerimisasutuse ülesanne on tõendada üks kord aastas raamatupidamise aastaaruannete täielikkust, täpsust ja õigsust ning seda, et arvestuskannetesse kantud kulud vastavad kohaldatavale õigusele. Raamatupidamise aastaaruanne hõlmab aruandeaastat, mis vältab 1. juulist 30. juunini (v.a esimene aruandeaasta, mis algab 1. jaanuaril 2014 ja lõpeb 30. juunil 2015).

3.1. Finantskorrektsioonide rakendamine

Finantskorrektsioonid tuleks arvutada komisjonile esitatud vahemaksetaotlus(t)es deklareeritud asjaomaste kulusummade alusel. ELi rahastust vähendatakse selle prioriteetse suuna vastava kaasrahastamise määra alusel, mille raames kulu deklareeriti.

Programmi raamatupidamisarvestuse aastapõhise lähenemisviisi kohaselt tuleb rakendamisel eristada a) finantskorrektsioone, mis mõjutavad eelmistes raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud kulusid, ja b) finantskorrektsioone, mis mõjutavad seoses jooksva aruandeaastaga vahemaksetaotlusesse lisatud kulusid. Liikmesriigi kasutusele võetud IT-süsteem peab tagama nõuetekohase kontrollijälje tegevuse ja aruandeaasta alusel, et võimaldada kõnealust eristamist.

a) Esimesel juhul (varasemates raamatupidamise aastaaruannetes juba kinnitatud summad) rakendatakse finantskorrektsiooni järgmise aruandeaasta vahemaksetaotluses, st selle aasta vahemaksetaotluses, mil õigusnormide rikkumine tuvastati, nagu on sätestatud ühissätete määruse artikli 139 lõikes 10.

Nagu on selgitatud käesolevate suuniste punktis 2, võib liikmesriik oodata enne eeskirjadevastaste kulude tühistamist komisjonile esitatavast vahemaksetaotlusest sissenõudmismenetluse lõppu ning käsitada seda kuni summa tagastamiseni raamatupidamise aastaaruandesse lisatud sissenõutava summana.

b) Ühissätete määruse artikli 126 punkti b ja artikli 137 lõike 1 kohaselt (mis vastavad läbivaadatud finantsmääruse artikli 63 lõike 5 punktile a) koostab sertifitseerimisasutus raamatupidamise aastaaruanded iga programmi ja fondi kohta. Liikmesriigid peaksid tagama, et komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatakse ainult seaduslikud ja korrektsed kulud. Seetõttu tuleb

liidu eelarvesse tagasi maksta summa, mis on seotud mis tahes õigusnormide rikkumisega, mis tuvastati enne raamatupidamise aastaaruannete esitamist kulude kohta, mis on kantud selle aruandeaasta vahemaksetaotlusesse, mille kohta aastaaruanne koostatakse. Seetõttu rakendatakse teisel juhul (selle aasta vahemaksetaotluses näidatud kulud, mille kohta komisjonile ei ole veel raamatupidamise aastaaruannet esitatud) finantskorrektsiooni kas asjaomaste kulude tühistamisega selle aruandeaasta järgmises vahemaksetaotluses (sh lõplikus vahemaksetaotluses) või arvates eeskirjadevastase summa maha otse raamatupidamise aastaaruandest.

Selles suhtes on oluline meeles pidada, et aruandeaastaga seotud eeskirjadevastaseid summasid ei tohi näidata kinnitatud raamatupidamise aastaaruandes (seega ei saa neid raamatupidamise aastaaruande esitamise ajal käsitada sissenõutavate summadena) ning et lisaks ei ole võimalik kinnitada nende kulude seaduslikkust ja korrektsust, mida alles hinnatakse kooskõlas ühissätete määruse artikli 137 lõikega 2.

Eeskirjadevastaste kulude tühistamine vahemaksetaotluses (sh lõplikus vahemaksetaotluses) või nende mahaarvamine raamatupidamise aastaaruandest on lõplik ja neid kulusid ei tohiks uuesti näidata ühegi aruandeaasta järgnevas vahemaksetaotluses (v.a. punktis 10 nimetatud erandjuhud, mis on seotud kohtu või muude kohtusüsteemi asutuste otsustega). Varem vahemaksetaotluses näidatud kulude puhul, mille seaduslikkust ja korrektsust alles hinnatakse, on ühissätete määruse artikli 137 lõikes 2 sätestatud siiski võimalus arvata need kulud raamatupidamise aastaaruandest maha ning esitada need komisjonile hiljem, kui need on osutunud seaduslikuks ja korrektseks.

Ühissätete määruse artikli 137 lõikes 2 viidatakse ainult raamatupidamise aastaaruandele (st kulud, mille seaduslikkust ja korrektsust alles hinnatakse, tuleks maha arvata raamatupidamise aastaaruandest, mitte vahemaksetaotlusest). Neid kulusid saab järgmise aruandeaasta maksetaotluses näidata uuesti ainult siis, kui summad, mida eelmise raamatupidamise aastaaruande koostamise ajal alles hinnati, leitakse hiljem olevat seaduslikud ja korrektsed. Kui vastavalt ühissätete määruse artikli 137 lõikele 2 maha arvatud kulusid näidatakse uuesti vahemaksetaotluses, peab sertifitseerimisasutus säilitama auditeerimise eesmärgil tõendusmaterjali, mis täielikult põhjendab nende kulude uuesti näitamist.

Kui summaarne jääkveamäär on suurem kui 2 %, peavad korraldusasutus ja sertifitseerimisasutus rakendama ekstrapoleerimise teel täiendavat finantskorrektsiooni summaarse jääkveamäära vähendamiseks 2 %-ni või alla selle, et auditeeriv asutus saaks väljastada kinnitatud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta märkusteta auditiarvamuse. Samuti peab sertifitseerimisasutus tagama, et raamatupidamise aastaaruannetest arvatakse nõuetekohaselt maha nende täiendavate ekstrapoleeritud finantskorrektsiooniga seotud summad.

Kindlaksmääratud õigusnormide rikkumisi tõendavad lõplikud kontrolli- või auditiaruanded. Kui raamatupidamisarvestuse (kontrolli- või auditiaruannete kavandite) esitamise ajal ei olnud ärakuulamismenetlus lõpule viidud, siis võib kõnealuseid summasid käsitada hindamisel olevatena ja sertifitseerimisasutus peaks arvama need maha raamatupidamise aastaaruannetest, jättes endale õiguse kuulutada edasistel aruandeaastatel kõnealused kulud

seaduslikuks ja korrektseks. Teise võimalusena võib sertifitseerimisasutus käsitleda neid summasid lõplike finantskorrektsioonidena, et vähendada jääkriski¹.

3.2. Avaliku sektori toetuse tühistamine

Kui sertifitseerimisasutus on tuvastanud eeskirjadevastased kulud ja otsustanud need edasistest vahemaksetest ja raamatupidamise aastaaruannetest tühistamise või sissenõudmisega maha arvata, peab liikmesriik tegema otsuse avaliku sektori toetuse tühistamise kohta, kohaldades ühissätete määruse artiklit 143.

Ühissätete määruse artikli 143 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid teevad tegevustes või programmides avastatud üksiku või süsteemse õigusnormide rikkumisega seoses nõutavad finantskorrektsioonid. Finantskorrektsioonid seisnevad tegevusele või programmile antud avaliku sektori toetuse täielikus või osalises tühistamises. Finantskorrektsioone kajastatakse selle aruandeaasta raamatupidamise aastaaruandes, mille jooksul tühistamisotsus tehti ja ellu viidi. Proportsionaalsete korrektsioonide kohaldamiseks ja seejärel avaliku sektori toetuse tühistamiseks võtavad liikmesriigid arvesse õigusnormide rikkumise olemust ja tõsidust ning fondidele või EMKFile tekitatud rahalist kahju.

Ühissätete määruse artikli 143 lõike 4 kohaselt ei või tühistatud toetust kasutada uuesti ühegi tegevuse tarvis, mille puhul on kohaldatud korrektsiooni, või kui finantskorrektsioon tehakse süsteemse õigusnormide rikkumise eest, siis mitte ühegi tegevuse tarvis, mida see süsteemne õigusnormide rikkumine puudutas.

3.3. Summad, mida ei ole võimalik tagasi saada

Komisjoni delegeeritud määruses (eelkõige artikli 1 lõikes 1 ja põhjenduses 3) on sätestatud, et kui liikmesriik leiab, et toetusesaajale põhjendamatult makstud summat, mis on varem kantud komisjonile esitatavasse kinnitatud raamatupidamisaruandesse, ei ole võimalik tagasi saada, ja kui ta on jõudnud järeldusele, et seda summat ei tuleks liidu eelarvesse tagasi maksta, võib sertifitseerimisasutus esitada komisjonile taotluse.

Seega võib komisjonile esitatud taotlus summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada, puudutada ainult summasid, mis on juba kantud komisjonile varem esitatud kinnitatud raamatupidamise aastaaruandesse. Järelikult ei saa enne kinnitatud raamatupidamise aastaaruande esitamist tehtud mahaarvamist käsitada sissenõudmisena ja seejärel summana, mida ei ole võimalik tagasi saada, kui mahaarvamine on seotud kuludega, mis on kantud selle aruandeaasta lõplikku vahemaksetaotlusele, mille kohta aastaaruanne koostatakse.

3.4. Avalikustamine raamatupidamise aastaaruannetes

Kõikidest aruandeaastal vahemaksetaotluses rakendatud finantskorrektsioonidest teatatakse raamatupidamise aastaaruannetes, kandes need 2. liitesse tühistatud või sissenõutud summadena².

---

¹ Vt ka komisjoni ajakohastatud *juhend iga-aastase kontrolliaruande ja auditiarvamuse kohta* (EGESIF 15_0002).

² Mahaarvamist, mille liikmesriik on teinud vahemaksetaotluses (st mahaarvamist, mis on tehtud enne heakskiidetud summade deklareerimist komisjonile vahemaksetaotluses), käsitatakse eelkorrektsioonina.

Kui kulud on varasemates raamatupidamise aastaaruannetes juba kinnitatud, võib liikmesriik otsustada oodata kuni sissenõudmismenetluse lõpuni ja teatada seejärel eeskirjadevastastest summadest raamatupidamise aastaaruande 3. liites, mis käsitleb aruandeaasta lõpus tagasinõutavaid summasid. Komisjoni rakendusmäärusega kehtestatud vormi kohaselt avalikustatakse teave vastavate kulude deklareerimise aruandeaasta alusel.

Kui jooksva aruandeaastaga seoses vahemaksetaotlusesse kantud eeskirjadevastaste kulude summat ei ole vahemaksetaotluses tühistatud, siis arvab sertifitseerimisasutus selle maha otse raamatupidamise aastaaruandest ning vastav finantskorrektsioon avalikustatakse 8. liites (kulude vastavusse viimine), lisades märkuste veergu erinevuste selgitused. Nõuanded 8. liite täitmiseks on esitatud raamatupidamisarvestuse ettevalmistamist, kontrolli ja heakskiitmist käsitlevate komisjoni suuniste³ punktis 6. Kui sertifitseerimisasutus arvab eeskirjadevastase summa maha otse raamatupidamise aastaaruandest ja on teatanud sellest 8. liites, ei ole edasine tegevus järgnevatel vahemaksetaotlustes vajalik.

4. TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA JOOKSUL TÜHISTATUD JA SISSENÕUTUD SUMMADE KOHTA (2. LIIDE)

Teave aruandeaastal prioriteedi tasandil⁴ tühistatud või sissenõutud summade kohta tuleb esitada komisjonile 2. liites kehtestatud vormi kohaselt, nagu on näidatud järgmises tabelis.

Prioriteet	TÜHISTAMISED		SISSENÕUDED	
	Maksetaotlustes esitatud rahastamiskõlblike kulude kogusumma	Vastavad avaliku sektori kulud	Maksetaotlustes esitatud rahastamiskõlblike kulude kogusumma	Vastavad avaliku sektori kulud
	(A)	(B)	(C)	(D)
Prioriteet (piirkonna kategooria / sekkumise liik (noorte tööhõive algatus), kui see on asjakohane)	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

4.1. 2. liite A- ja B-veeru selgitused

Tühistamisi käsitlevat A- ja B-veergu 2. liites tuleb kasutada tühistatud summade jaoks, pidades silmas tühistamise ja sissenõudmise erinevust, mida on selgitatud eespool punktis 2.

4.1.1. A-veerg

2. liite A-veerg sisaldab rahastamiskõlblike kogukulusid, mis on aruandeaastal vahemaksetaotluses (sh lõplikus vahemaksetaotluses) tühistatud. **Sertifitseerimisasutuse tasandil pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist ja enne komisjonile**

Selliseid korrektsioone ei näidata 2. liites, milles teatakse eelmistesse vahemaksetaotlusesse kantud tühistatud ja sissenõutud kuludest.

³ Ajakohastatud EGESIF 15_0018.

⁴ Olenevalt arvutamise põhimõttest tuleks kohaldada prioriteetse suuna kaasrahastamise määra kogukuludele või avaliku sektori kuludele fondi osamakse arvutamiseks. Sellega seoses on arvesse võetav rahastamiskava kõnealuse aruandeaasta kohta lõpliku vahemaksetaotluse esitamise ajal kehtiv rahastamiskava.

raamatupidamise aastaaruannete esitamist maha arvatud summat ei teatata 2. liites, vaid selle kohta esitatakse erinevuste selgitused 8. liite (kulude vastavusse viimist käsitlev liide) märkuste veerus⁵.

4.1.2. B-veerg

2. liite B-veerus olev arv on rahastamiskõlblike kulude kogusummale vastav tegelike avaliku sektori kulude summa (nagu on määratletud ühissätete määruse artikli 2 punktis 15). Teatavatel juhtudel (nt ainult avaliku sektori kuludel põhinev programm) võib rahastamiskõlblike kulude kogusumma tuleneda üksnes avaliku sektori kuludest ja sel juhul on rahastamiskõlblik kogusumma võrdväärne avaliku sektori kuludega.

4.2. 2. liite C- ja D-veeru selgitused

Sissenõuete veergu tuleb kasutada aruandeaastal sissenõutud summade jaoks, pidades silmas tühistamise ja sissenõudmise erinevust, nagu on selgitatud käesolevate suuniste punktis 2.

4.2.1. C-veerg

C-veerg sisaldab sissenõudmise tulemusena maha arvatud rahastamiskõlblikke kogukulusid, mis vastavad aruandeaastal tuvastatud ja sissenõutud eeskirjadevastastele summadele. Tegemist on aruandeaasta koondsummaga.

4.2.2. D-veerg

Osutatud vastavad avaliku sektori kulud on avaliku sektori kulude (nii ELi kui ka riiklik kaasrahastamine) kogusumma.

5. TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA JOOKSUL ÜHISSÄTETE MÄÄRUSE ARTIKLI 71 (TEGEVUSTE KESTVUS) KOHASELT SISSENÕUTUD SUMMADE KOHTA (4. LIIDE)

Prioriteet	SISSENÕUDED	
	Rahastamiskõlblikud kulud kokku (A)	Vastavad avaliku sektori kulud (B)
Prioriteet (piirkonna kategooria / sekkumise liik (noorte tööhõive algatus), kui see on asjakohane)	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

Ühissätete määruse artikkel 71 käsitleb tegevuste kestvuse nõuet. Kui seda nõuet ei järgita, nõuab liikmesriik tegevuse eest alusetult makstud summad tagasi proportsionaalselt selle ajavahemiku eest, mille jooksul nõuded ei ole täidetud. Teave artikli 71 kohaselt sissenõutud summade kohta tuleb esitada komisjonile 4. liites esitatud vormil ja sellest ei tule teatada 2. liites (2. ja 4. liites näidatud sissenõutud summad on üksteist vastastikku välistavad). 2. liites teatatud tühistatud summad ja 3. liites teatatud sissenõutavad summad peaksid siiski hõlmama ka ühissätete määruse artikliga 71 seotud eeskirjadevastaseid summasid (selliseid

⁵ Vt ka komisjoni suunised raamatupidamisarvestuse ettevalmistamise, kontrolli ja heakskiitmise kohta.

tühistatud ja sissenõutavaid summasid ei näidata 4. liites, milles teatatakse ainult sissenõutud summad).

6. TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA LÕPU SEISUGA SISSENÕUTAVATE SUMMADE KOHTA (3. LIIDE)

Prioriteet	Rahastamiskõlblikud kulud kokku (A)	Vastavad avaliku sektori kulud (B)
Prioriteet (piirkonna kategooria / sekkumise liik (noorte tööhõive algatus), kui see on asjakohane)	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

Teave aruandeaasta lõpu seisuga prioriteedi tasandil sissenõutavate summade kohta tuleb esitada komisjonile 3. liites kehtestatud vormi kohaselt.

Sissenõutavate summadena (selle kohta kasutatakse ka mõistet „sissenõudmisele kuuluvad summad“) teatatud summad on varasemates raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud summad, mille kohta on toetusesaajatele väljastatud sissenõudekorraldus, kuid mida toetusesaajad ei ole aruandeaasta lõpu seisuga veel hüvitanud.

Seega erineb teave aruandeaasta lõpu seisuga sissenõutavate summade kohta eespool 2. liites (aruandeaastal tühistatud ja sissenõutud summad) ja 4. liites (aruandeaastal ühissätete määruse artikli 71 (tegevuste kestvus) kohaselt sissenõutud summad) teatatud summadest, aga ka raamatupidamise aastaaruannetest maha arvatud ja 8. liites teatatud summadest.

3. liites esitatud teave saadakse sertifitseerimisasutuse võlgnike registrist. See näitab olukorda aruandeaasta lõpu seisuga. Kontrolljälje otstarbel tuleb esitada sissenõutavate summade jaotus aruandeaasta alusel.

6.1. 3. liite A-veeru selgitused

3. liite A-veerus teatatakse kumulatiivselt rahastamiskõlblike kulude sissenõutav kogusumma. See tähendab, et ka varasematel aruandeperioodidel sissenõudmisele kuuluvate summadena teatatud summad tuleks kõnealusel aruandeperioodil uuesti lisada sissenõutavate (s.o sissenõudmisele kuuluvate) summadena, v.a juhul, kui need on sisse nõutud (mis puhul need tuleks teatada sissenõutud summadena 2. liites⁶) või kui neid ei ole võimalik tagasi saada (mis puhul tuleks neist teatada 5. liites summadena, mida ei ole võimalik tagasi saada).

Sissenõudmisele kuuluvaid summasid võib käsitada summadena, mida ei ole võimalik tagasi saada, kui riiklikud ametiasutused on nende sissenõudmiseks edutult kasutanud kõiki riigiasutuste ja õigusraamistiku võimalusi. Kui see on nii, siis ei tohiks kõnealuseid summasid, mida ei ole võimalik tagasi saada, enam näidata aruandeaasta lõpu seisuga sissenõutavate summadena 3. liites, vaid need tuleks näidata aruandeaasta lõpu seisuga summadena, mida ei ole võimalik tagasi saada (5. liites, vt allpool punkt 7).

⁶ Või ühissätete määruse artikli 71 kohaldamisel 4. liites.

6.2. 3. liite B-veeru selgitused

3. liite B-veerus osutatud vastavad avaliku sektori kulud on vastavate avaliku sektori kulude (nii ELi kui ka riiklik kaasrahastamine) summa.

7. TEABE ESITAMINE ARUANDEAASTA LÕPU SEISUGA NENDE SUMMADE KOHTA, MIDA EI OLE VÕIMALIK TAGASI SAADA (5. LIIDE)

Prioriteet	SUMMAD, MIDA EI OLE VÕIMALIK TAGASI SAADA		
	Rahastamiskõlblikud kulud kokku (A)	Vastavad avaliku sektori kulud (B)	Märkused (kohustuslik) (C)
Prioriteet (piirkonna kategooria / sekkumise liik (noorte tööhõive algatus), kui see on asjakohane)	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="S" maxlength="1500" input="M">

5. liites esitatud vormi kasutades tuleb komisjonile saata aruandeaasta lõpu seisuga prioriteedi tasandil teave summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada, **seoses komisjonile esitatud varasemates raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud ja toetusesaajatele põhjendamatult makstud summadega**. Teatatav summa ei ole aastate koondsumma, st et varasemates raamatupidamise aastaaruannetes juba teatatud summasid, mida ei ole võimalik tagasi saada, ei tohi lisada praeguse aruandeperioodi raamatupidamise aastaaruannetesse, kuna need on varasemate aastate raamatupidamise aastaaruannetest välja kantud (vt selle kohta üksikasjalikumalt allpool punkt 8).

5. liites teatatud summade puhul, mida ei ole võimalik tagasi saada, vastutab liikmesriik Euroopa Liidu eelarvesse asjaomase summa tagasimaksmise eest, v.a juhul, kui ta on esitanud komisjonile 15. veebruariks komisjoni delegeeritud määruses ette nähtud menetluse teel taotluse, et Euroopa Liidu eelarvest tasutaks oma osa rahalistest tagajärgedest. Komisjon võib erandjuhul asjaomase liikmesriigi taotluse korral pikendada kõnealust tähtaega 1. märtsini.

5. liites märgitu kohaselt on kohustuslik täita viimase veeru märkuste jaotis. Sellesse veergu soovitatakse lisada prioriteedi tasandil teave koondsummade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada ja mis liikmesriigi hinnangul tuleks tasuda Euroopa Liidu eelarvest. Samuti on võimalik lisada taotlust põhjendavaid täiendavaid märkusi.

5. liites prioriteedi tasandil nende summade kohta, mida ei ole võimalik tagasi saada, esitatud teave on ainult teavitamiseks ja see ei vabasta liikmesriiki selle ELi toetuse Euroopa Liidu eelarvesse tagasimaksmise kohustusest, mida ei ole võimalik tagasi saada. Kui liikmesriik soovib esitada komisjonile taotluse, et summasid, mida ei ole võimalik tagasi saada, ei tuleks tagasi maksta Euroopa Liidu eelarvesse, peab liikmesriik algatama eraldi paralleelse menetluse, mille eeskirjad on kehtestatud komisjoni delegeeritud määruses (vt punkt 8).

8. NÕUANDED RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEKS

8.1. Üldine teave

8.1.1. *Prioriteedi tasandil esitatav teave*

Kõik raamatupidamise aastaaruande liidetes sisestatavad summad summeeritakse iga prioriteedi tasandil ning vajaduse korral noorte tööhõive algatuse piirkonna kategooria või sekkumise liigi kohta.

8.1.2. *Nõutav vorming*

Kõik summad esitatakse eurodes, täpsusega kuni kaks kohta pärast koma.

8.1.3. *Euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide puhul kasutatav vahetuskurss*

Ühissätete määruse artikli 133 kohaselt konverteerivad liikmesriigid, kes ei ole maksetaotluse esitamise päevaks eurot kasutusele võtnud, riigi vääringus tehtud kulud eurodesse. Need summad konverteeritakse eurodesse, kasutades komisjoni selle kuu raamatupidamise vahetuskurssi, millal positiivne kulu kanti asjaomase programmi sertifitseerimisasutuse raamatupidamisarvestusse.

Kui liikmesriik võtab kasutusele euro, kohaldatakse lõikes 1 sätestatud konverteerimiskorda jätkuvalt kõikide kulude suhtes, mille sertifitseerimisasutus on raamatupidamisarvestusse kandnud enne riigi vääringu ja euro vahelise kindlaksmääratud konverteerimiskursi jõustumise kuupäeva.

Seoses ETK programmidega konverteerivad toetusesaajad eurost erinevas vääringus tehtud kulud eurodesse, kasutades komisjoni selle kuu raamatupidamise vahetuskurssi, millal kulu kanti, esitati kontrollimiseks või sellest teatati juhtivale toetusesaajale (täiendavad üksikasjad on esitatud määruse (EL) nr 1299/2013 artiklis 28).

8.1.4. *Parandused, mis ei ole seotud õigusnormide rikkumistega*

Parandusi, mis ei ole seotud õigusnormide rikkumistega, näiteks tehniliste või kirjavigade tõttu tehtud parandusi, ei käsitata finantskorrektsioonidena ja seetõttu ei tohiks neid kanda tühistatud, sissenõutud ja sissenõutavate summade ning nende summade aruandlusesse, mida ei ole võimalik tagasi saada. Samas tuleb kontrolli ja vastavusse viimise eesmärgil säilitada sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis nõuetekohast kontrollijälge.

Kui sellised valed summad olid kantud selle aruandeaasta vahemaksetaotlusesse, mille kohta raamatupidamise aastaaruanne koostatakse, tuleb kulude vastavusse viimise võimaldamiseks arvata vastavad negatiivsed parandused maha raamatupidamise aastaaruannetest ja nende kohta tuleb teatada 8. liites.

Üldreeglina võib sel moel lõplikus vahemaksetaotluses teatatud kulusid vähendavad negatiivsed parandused teha raamatupidamise aastaaruannetes. Samas peaks positiivsed parandused tegema edasises (järgmise aruandeaasta) vahemaksetaotluses ja mitte raamatupidamisarvestuses.

8.1.5. *Aruandeaastal tühistatud, sissenõutavate ja sissenõutud summade jaotus vastavate kulude deklareerimise aruandeaasta järgi (2., 3. ja 4. liide)*

Sertifitseerimisasutuse tasandil säilitatavad raamatupidamisandmikud peaksid võimaldama komisjoni rakendusmääruse VII lisa liidetes teatatud summade faktilist ja ajalist vastavusse viimist.

Ajalise vastavusse viimise puhul peaks sertifitseerimisasutus suutma määrata kindlaks seose eeskirjadevastaste kulude ja asjakohase aruandeaasta vahel. Kui näiteks aruandeaastal N + 1 korraldusasutus tühistab või nõuab tagasi aruandeaasta N raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud kulud, tuleks rahastamiskõlbatud kulud teatada aruandeaasta N korrigeeritud summadega aruandeaasta N + 1 raamatupidamise aastaaruannetes (vt alamtabelid „Aruandeaastal tühistatud ja sissenõutud summade jaotus vastavate kulude deklareerimise aruandeaasta järgi“).

8.1.6. *Auditeeriva asutuse poolt ühissätete määruse artikli 127 lõike 1 kohaselt läbiviidud tegevuste auditeerimise tulemusena korrigeeritud summade avalikustamine*

Sertifitseerimisasutus peab 2., 3., 4. ja 8. liite täitmisel avalikustama auditeeriva asutuse poolt ühissätete määruse artikli 127 lõike 1 kohaselt läbiviidud tegevuste auditeerimise tulemusena korrigeeritud summad.

Iga-aastast kontrolliaruannet ja auditiarvamust käsitleva komisjoni juhendiga (muudetud EGESIF_15_0002)⁷ kooskõla tagamiseks ja auditeerivale asutusele summaarse jääkveamäära arvutamiseks nõuetekohase kontrolljälje tagamise eesmärgil võib tegevuse auditeerimise tulemusena teatatud summa sisaldada ka üksikuid korrektsioone (seoses üksikute auditeeritud tegevustega), ekstrapoleeritud korrektsioone (mille eesmärk on veelgi vähendada auditeeriva asutuse poolt olulisuse piirmäärast allpool tuvastatud riski) ning finantskorrektsioone, mille liikmesriik on teinud pärast auditeeriva asutuse valimi moodustamist, kui kõnealuste korrektsioonide eesmärk on vähendada auditeeriva asutuse prognoositud summaarse jääkveamäära tuvastatud riske⁸.

8.1.7. *Kogusumma ja avaliku sektori summad*

Komisjoni rakendusmääruse VII lisa liidete täitmisel esitab sertifitseerimisasutus alati kogusumma ja avaliku sektori summad (sertifitseerimisasutus peaks alati teatama kogukulud, isegi kui arvutuste alusena kasutatakse avaliku sektori kulusid). Veerus puuduvad andmed võivad põhjustada viivitusi raamatupidamisarvestuse heakskiitmises komisjoni poolt.

8.1.8. *Viivis*

Ühissätete määruse artikli 122 lõike 2 kohaselt nõuavad liikmesriigid põhjendamatult makstud summad sisse koos hilinenud maksete viivisega. Viivist nõutakse üldjuhul

---

⁷ Vt juhendi punkt IV.4.

⁸ Tüüpiline näide oleks olukord, kus korrektsioonid tehakse täiendava töö alusel, mille korraldusasutus on teinud algselt auditeerimisasutuse poolt tegevuste auditeerimisel tuvastatud süsteemsete vigade täielikuks piiritlemiseks.

siis, kui sissemaksed tehakse pärast sissenõudekorralduses kehtestatud tähtpäeva. Kõnealused hilinenud makselt kogunenud viivised tuleb lisada sissenõutud summadele.

8.2. Aruandeaastal esitatud maksetaotlustega seotud summade mahaarvamine raamatupidamise aastaaruannetest

Aruandeaasta lõplikku vahemaksetaotlusesse lisatud summade puhul võidakse teha kulude seaduslikkuse ja korrektsuse hindamine pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist ja enne raamatupidamise aastaaruannete esitamist 15. veebruaril aastal N.

a) Kui seaduslikkuse või korrektsuse hindamine on *lõpetatud* enne raamatupidamise aastaaruannete esitamist komisjonile (15. veebruar aastal N), on võimalikud järgmised stsenaariumid:

- kui on veendunud summade rahastamiskõlblikkuses, võib need raamatupidamise aastaaruannetes kinnitada;
- kui leitakse, et (teatavad) summad ei ole rahastamiskõblikud, tuleks need arvata maha raamatupidamise aastaaruannetest ja neid ei tohiks võtta arvesse bilansi arvutamisel. Kõnealused mahaarvamised (st lõplikud finantskorrektsioonid) avalikustatakse 8. liites (kulude vastavusse viimine), selgitades erinevusi märkuste veerus.

b) Kui seaduslikkuse või korrektsuse hindamine *ei ole lõpetatud* (vt ühissätete määruse artikli 137 lõige 2) enne raamatupidamise aastaaruannete esitamist komisjonile (15. veebruar aastal N), tuleks kõnealused summad arvata maha raamatupidamise aastaaruannetest ja neid ei võeta seega arvesse bilansi arvutamisel. Kõnealused mahaarvamised avalikustatakse 8. liites (kulude vastavusse viimine), selgitades erinevusi märkuste veerus.

Hindamise tulemuste kohaselt on võimalikud kaks järgmist stsenaariumi:

- rahastamiskõblikud summad võidakse lisada järgmise aruandeaasta vahemaksetaotlusesse kooskõlas ühissätete määruse artikli 137 lõikega 2;
- kui summad ei ole rahastamiskõblikud, ei ole edasine tegevus vajalik.

Sellekohased täiendavad juhised, sh kuidas käituda lõpetamata auditite ja kontrollide puhul, on esitatud komisjoni muudetud juhendis iga-aastase kontrolliaruande ja auditiarvamuse kohta (EGESIF_15_0002) ning muudetud suunistes raamatupidamisarvestuse ettevalmistamise, kontrolli ja heakskiitmise kohta (EGESIF 15_0018).

Kulude vastavusse viimiseks ning auditeerivale asutusele summaarse jääkveamäära arvutamiseks nõuetekohase kontrollijälje tagamiseks on soovitatav, et sertifitseerimisasutus eristaks 8. liite G-veerus raamatupidamise aastaaruandest finantskorrektsioonidena maha arvatud summasid (st eespool punktis a kirjeldatud juhtum) ja ühissätete määruse artikli 137 lõike 2 kohaselt maha arvatud summasid (st eespool punktis b kirjeldatud juhtum).

8.3. Nende summade tühistamine, mille puhul tuvastati õigusnormide rikkumine pärast raamatupidamise aastaaruannete esitamist

Ühissätete määruse artikli 139 lõike 10 kohaselt võivad liikmesriigid asendada eeskirjades vastaselt makstud summad, mis avastatakse pärast raamatupidamise aastaaruande

esitamist, v.a juhul, kui komisjon või Euroopa Kontrollikoda tuvastab enne liikmesriiki tõsise puuduse juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusas toimimises, mille puhul kohaldatakse ühissätete määruse artikleid 144 ja 145 (finantskorrektsioonide kohta).

Kulude asendamine toimub ühissätete määruse artikli 143 nõuete kohaselt.

Näiteks eeldades, et liikmesriik tuvastab õigusnormide rikkumise 2017. aasta märtsis pärast 15. veebruariks 2017 raamatupidamise aastaaruannete esitamist (seoses arvestusperioodil 1. juulist 2015 kuni 30. juunini 2016 kinnitatud kuludega), peab liikmesriik võtma järgmised parandusmeetmed.

1. Liikmesriik peab tühistama võrdväärse kulude summa edasisest vahemaksetaotlusest (näiteks 2017. aasta juunis) ja võib asendada selle uute, õigusnorme järgivate kuludega.
2. Vastavad raamatupidamise aastaaruanded (1. juulist 2016 kuni 30. juunini 2017) peavad kajastama nõuetekohaselt neid korrektsioone (eelmise aruandeaasta eeskirjadevastase summa tühistamise märkimine 2. liitesse ja õigusnorme järgivate kulude märkimine 1. liitesse, kui see on asjakohane).

Sarnast näidet, mille puhul liikmesriik kasutab sissenõudmise võimalusi, on kirjeldatud allpool punktis 8.4.

8.4. Nende summade sissenõudmine, mille puhul tuvastati õigusnormide rikkumine pärast raamatupidamise aastaaruannete esitamist

Näide: 1. juulist 2015 kuni 30. juunini 2016 kestva aruandeaasta vastavad kulud on lisatud raamatupidamise aastaaruannete 1. liitesse 2017. aasta veebruaris

a) Kui varem komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud summa nõutakse tagasi (näiteks 2017. aasta septembris), tuleb see arvata maha edasisest maksetaotlusest (näiteks 2017. aasta detsembris) ning sellest tuleb teatada selle asjakohase arvestusperioodi raamatupidamise aastaaruannete 2. liites, mil sissenõudmine toimus (ajavahemik 1. juuli 2017 kuni 30. juuni 2018 ja seoses 15. veebruariks 2019 esitatavate raamatupidamise aastaaruannetega).

b) Kui summat ei ole veel sisse nõutud (näiteks 30. juuni 2018. aasta seisuga), tuleks sellest teatada selle arvestusperioodi raamatupidamise aastaaruannete 3. liites, mil sissenõudmine oli ootel (1. juulist 2017 kuni 30. juunini 2018 ja seoses 15. veebruariks 2019 esitatavate raamatupidamise aastaaruannetega). Kui summa sissenõudmine jääb ootele mitme edasise arvestusperioodi vältel, tuleks sellest korduvalt teatada iga raamatupidamise aastaaruannete komplekti raames.

c) Kui summat ei ole võimalik pärast riigiasutuste ja õigusraamistiku kõigi võimaluste kasutamist sisse nõuda (vt eespool stsenaarium b) ja selle tagasi saamist peetakse võimatuks (näiteks 2018. aasta märtsi seisuga), tuleks sellest teatada selle arvestusperioodi raamatupidamise aastaaruannete 5. liites, mil määrati kindlaks, et summat ei ole võimalik tagasi saada (ajavahemik 1. juuli 2017 kuni 30. juuni 2018 ja seoses 15. veebruariks 2019 esitatavate raamatupidamise aastaaruannetega). Komisjonipoolse nende summade hindamise tulemus, mida ei ole võimalik tagasi saada, võib olla järgmine:

- summat, mida ei ole võimalik tagasi saada, ei maksta tagasi liidu eelarvesse, kuna komisjoni hinnangul ei ole liikmesriik teinud viga ega olnud hooletu (vt tingimused ja menetlused, mida kohaldatakse selle kindlaksmääramiseks, kas liikmesriigid peavad hüvitama summad, mida ei ole võimalik tagasi saada, allpool punktis 9);

- kui summa, mida ei ole võimalik tagasi saada, tuleb tasuda liikmesriigi eelarvest, peab selle tühistama liikmesriigi esitatavast järgmisest vahemaksetaotlusest (näiteks 2018. aasta detsembris) ja teatama sellest vastavate raamatupidamise aastaaruannete 2. liites (tühistamised) (ajavahemiku 1. juulist 2018 kuni 30. juunini 2019 kohta esitatavad raamatupidamise aastaaruanded ja seoses 15. veebruariks 2020 esitatavate raamatupidamise aastaaruannetega).

Liikmesriik võib nõuda viivist, kui sissenõudmine toimub pärast sissenõudekorralduses kehtestatud tähtpäeva. Kõnealused kogunenud viivised tuleb lisada komisjonile teatatud kuludest maha arvatud summale.

9. KINDLAKSMÄÄRAMINE, KAS LIIKMESRIIGID PEAVAD HÜVITAMA SUMMAD, MIDA EI OLE VÕIMALIK TAGASI SAADA

Komisjoni delegeeritud määruses on sätestatud tingimused ja menetlused, mida kohaldatakse selle kindlaksmääramiseks, kas liikmesriigid peavad hüvitama summad, mida ei ole võimalik tagasi saada: kui liikmesriik leiab, et toetusesaajale alusetult makstud summat, mis on varem kantud komisjonile esitatud kinnitatud raamatupidamisaruandesse, ei ole võimalik tagasi saada, ja kui ta on jõudnud järeldusele, et seda summat ei tuleks liidu eelarvesse tagasi maksta, võib sertifitseerimisasutus esitada komisjonile taotluse. Selle taotluse võib esitada ainult varem komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetes kinnitatud summade kohta.

Sertifitseerimisasutus peab esitama taotluse iga tegevuse tasandil ja iga aruandeaasta kohta eespool nimetatud komisjoni delegeeritud määruse lisas kindlaksmääratud vormingus 15. veebruariks SFC2014-süsteemis (s.o samaks tähtpäevaks, kui tuleb esitada raamatupidamise aastaaruanded).

Kui kõnealune taotlus on SFC-süsteemi laekunud, siis vaatavad komisjoni talitused läbi tabelisse märgitud iga juhtumi, võttes samuti arvesse liikmesriigi mis tahes konkreetseid asjaolusid ning institutsionaalset ja õigusraamistikku. Komisjoni delegeeritud määrus sisaldab nende asjaolude loetelu, mis näitavad liikmesriigipoolset viga või hooletust. Loetelu on soovituslik ja mitteammendav. Komisjoni delegeeritud määruse kohaselt võib arvesse võtta muid, loetlemata asjaolusid, kui need näitavad vigade tegemist või hooletut käitumist.

Pärast seda hindamist tegutseb komisjon raamatupidamise aastaaruannete esitamise aasta 31. maiks ühel järgmisel viisil:

- a) palub liikmesriigil esitada kirjalikult täiendavat teavet nende haldus- ja õigusmeetmete kohta, mis on võetud toetusesaajatele alusetult makstud liidu toetuse tagasinõudmiseks, või
- b) teavitab liikmesriiki kirjalikult oma kavatsusest jätkata sissenõudmismenetlust.

Kui komisjon ei ole 31. maiks kummalgi viisil tegutsenud, ei pea liikmesriik liidu toetust hüvitama.

Tähtpäeva 31. mai ei kohaldata pankrotile eelnevate õigusnormide rikkumiste või pettuse kahtluste korral.

Liikmesriik peab vastama komisjoni teabetaotlusele kolme kuu jooksul ja kui liikmesriik ei esita taotluse kohaselt lisateavet, jätkab komisjon hindamist saadavaloleva teabe alusel.

Kolme kuu jooksul pärast liikmesriigilt vastuse saamist või vastust ettenähtud tähtajaks mitte saades teavitab komisjon liikmesriiki, kui ta on jõudnud järeldusele, et liikmesriik peaks liidu toetuse tagasi maksma, ning põhjendab oma järeldust ja palub liikmesriigil esitada oma tähelepanekud kahe kuu jooksul.

Kuue kuu jooksul pärast liikmesriigi tähelepanekute esitamise tähtpäeva viib komisjon lõpule oma hindamise ja kui ta ei muuda oma järeldust, et liikmesriik peab liidu toetuse hüvitama, teeb ta vastava otsuse.

Selleks et arvutada välja liidu toetuse summa, mille liikmesriik peab tagasi maksma, kohaldatakse iga prioriteedi tasandil kaasrahastamise määra, mis on sätestatud nõude esitamise ajal kehtivas rahastamiskavas. Kui summa, mida ei ole võimalik tagasi saada, tuleb tasuda liikmesriigi eelarvest, peab selle tühistama liikmesriigi esitatavast edasisest vahemaksetaotlusest.

10. FONDIDEST JA EMKFIST TOETUSENA SAADUD KUNI 250 EURO SUURUSED SUMMAD, MIDA LIIKMESRIIK OTSUSTAB MITTE SISSE NÕUDA

Fondidest ja EMKFist toetusena saadud alla 250 euro suuruste summade puhul (või kui liikmesriik kohaldab väiksemat piirmäära), mida liikmesriik võib otsustada mitte sisse nõuda, ei ole vaja komisjonile delegeeritud määruse alusel teavet esitada.

Piirmäär 250 eurot arvutatakse tegevuse (ühissätete määruse artiklis 2 esitatud määratluse kohaselt) ja aruandeaasta alusel.

Seetõttu ei tee komisjon fondidest ja EMKFist toetusena saadud alla 250 euro suuruste summade puhul komisjoni delegeeritud määruse alusel liikmesriigi võimaliku vea või hooletuse hindamist.

Fondidest ja EMKFist toetusena saadud alla 250 euro suuruseid summasid ei ole vaja liidu eelarvesse tagasi maksta (ja seega ei pea neid kinnitatud summadest maha arvama).

Seoses ETK programmidega peavad programmis osalevad liikmesriigid ja kolmandad riigid otsustama, et juhtiv toetusesaaja ega programmi korraldusasutus ei pea sisse nõudma fondidest ja EMKFist alusetult makstud summat, mis ei ületa viiviseta 250 eurot.

11. KOKKUVÕTLIK SELGITUS, KUIDAS KÄSITLEDA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNETES TUVASTATUD ÕIGUSNORMIDE RIKKUMISI

Eespool esitatud jaotiste kokkuvõttena tuleks tuvastatud ja potentsiaalseid eeskirjadevastaseid summasid käsitleda järgmiselt.

Tuvastatud õigusnormide rikkumised (st õigusnormide rikkumised, mille on tuvastanud asjaomane ametiasutus, sh lõplikes kontrolli- või auditiaruannetes avalikustatud õigusnormide rikkumised):

1. Õigusnormide rikkumisi, mis on seotud konkreetsel aruandeaastal kinnitatud ja enne lõpliku vahemaksetaotluse esitamist tuvastatud kuludega, tuleks 1) käsitada

tühistamistena, mis peaksid seega vähendama lõplikus vahemaksetaotluses deklareeritud kulutusi ning mis seejärel tuleks esitada 2. liites, või 2) need tuleks maha arvata otse raamatupidamise aastaaruandest (kajastades mahaarvamise 1. liites) ning teatada nendest 8. liites.

2. Õigusnormide rikkumised, mis on seotud konkreetsel aruandeaastal kinnitatud kuludega, mis on tuvastatud pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist, kuid enne raamatupidamise aastaaruannete esitamist, tuleks maha arvata raamatupidamise aastaaruandest (st vähendada 1. liites esitatud kulud) ja neid tuleks selgitada 8. liites. Edasine tegevus raamatupidamise aastaaruannete 2. liites ega järgmise aruandeaasta vahemaksetaotluses ei ole vajalik.

3. Pärast raamatupidamise aastaaruannete esitamist tuvastatud õigusnormide rikkumisi võib käsitada edasises vahemaksetaotluses rakendatud tühistamiste või sissenõutud summadena ning need tuleb esitada summade mahaarvamise aruandeaastat käsitlevas 2. liites.

Kõiki eelnimetatud korrektsioone käsitatakse lõplikena. Seega ei saa mahaarvatud kulud näidata uuesti järgmises komisjonile esitatavas maksetaotluses (ei jooksva aruandeaasta ega ka järgmiste aruandeaastate maksetaotlustes). Erandjuhul, kui kohtu (või muu kohtusüsteemi asutuse) otsusega on vaidlustatud finantskorrektsiooni taotluse sisu, ning võttes arvesse asjaomaste kulude seaduslikkust ja korrektsust, võib riiklik ametiasutus otsustada näidata varem maha arvatud ja finantskorrektsioonina esitatud kulud uuesti järgmises maksetaotluses⁹.

Hindamisel olevad summad (st konkreetse aruandeaasta kulud, mille seaduslikkuse ja korrektsuse hindamine ei ole veel lõppenud ning mis võivad olla eeskirjadevastased):

Võttes arvesse, et

- ühissätete määruse artikli 126 punktis c on sätestatud, et üks kord aastas tuleb raamatupidamise aastaaruandes tõendada, et arvestuskannetesse kantud kulud vastavad kohaldatavale õigusele, ning
- ühissätete määruse artikli 137 lõige 2 käsitleb kulud, mis jäetakse raamatupidamise aastaaruandest välja, sest nende seaduslikkust ja korrektsust alles hinnatakse,

on võimalike õigusnormide rikkumiste käsitlemine hindamisel olevate summadena võimalik ainult raamatupidamise aastaaruande tasandil (mitte vahemaksetaotluse tasandil).

Seetõttu on konkreetse aruandeaasta kulude puhul, mis võivad olla seotud õigusnormide rikkumisega, liikmesriigil võimalus a) tühistada asjaomased kulud vahemaksetaotlusest (see mahaarvamine on lõplik) või b) hoida kulud vahemaksetaotluses kuni raamatupidamise aastaaruande koostamiseni ja arvata need seejärel kooskõlas ühissätete määruse artikli 137 lõikega 2 maha kui hindamisel olevad summad.

---

⁹ Näide: rahastamiskõlblikkust käsitlevat siseriiklikku õigusnormi tõlgendava siseriikliku kohtu otsus, kui selline tõlgendus erineb korraldusasutuse / sertifitseerimisasutuse / auditeerimisasutuse tõlgendusest ja selle tulemusel muudetakse asjaomaste kulude rahastamiskõlblikkust puudutavaid järeldusi.